

Õiguskantsler

Kaitseminister Urmas Reinsalu
Kaitseministeerium
kantselei@kmin.ee

Teie

nr

Õiguskantsler 30.05.2012 nr 6-2/120755/1202554

Märgukiri

Kaitseväe distsiplinaarmäärustiku punkti 191 põhiseadusega kooskõlla viimine

Lugupeetud härra minister

Minu poole pöördus avaldaja, kes tõstas küsimuse sellest, kas Eesti Vabariigi põhiseadusega on kooskõlas olukord, kus kaitseväelaselt nõutakse distsiplinaarmenetluses enda vastu selgituste andmist.

Vabariigi Valitsuse 17.12.1999 määruse nr 388 "Kaitseväe distsiplinaarmäärustik" (distsiplinaarmäärustik) punktis 191 sätestatakse: "Kaitseväe struktuuriüksuse või väeliigi ülemal või nende otsesel ülemal või tema poolt määratud teenistusliku juurdmise läbiviijal on õigus nõuda distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isiku ja süüteo tunnistajalt kaitseväelaselt seletust distsiplinaarsüütegu puudutavate asjaolude kohta. Distsiplinaarsüüteo tunnustega teo toimepannud isik ja tunnistaja on kohustatud andma vastava seletuse. Ilma õigustavate põhjusteta seletuse andmisest keeldumine või teadlikult valeandmete esitamine on distsiplinaarkorras karistatav." Kaitseväe distsiplinaarseaduse § 47 lg 4 järgi tuleb distsiplinaarsüüteos süüdistatavale enne karistuse määramist üksnes anda võimalus oma käitumist selgitada.

Olen nimetatud küsimuses varasemalt menetluse läbi viinud. Kaitseministeeriumile 13.08.2010 saadetud lõppvastuses nr 6-9/101137/1004814 asusin seisukohale, et kuna kaitseminister nägi vajadust väljatöötatava kaitseväeteenistuse seaduse eelnõuga Kaitseväe distsiplinaarseadus ning distsiplinaarmäärustik kehtetuks tunnistada, ei ole distsiplinaarmäärustiku punkti 191 kooskõla põhiseadusega vajalik detailsemalt analüüsida¹.

Kahjuks on vajalik selle küsimuse juurde naasta. Nimelt tõi avaldaja välja selle, et Kaitseväe praktikasse ei ole jõudnud käsitus selle kohta, et kuigi distsiplinaarmäärustiku punkt 191 endiselt kehtib, on minu hinnangul tegemist põhiseadusvastase regulatsiooniga, mis tuleks kohaldamata

¹ Oma esialgse analüüsi esitasin Kaitseministeeriumile 07.07.2010 kirjaga nr 6-09/101137/1004090 saadetud teabe nõudmises. Olen nimetatud küsimuses pöördunud ka soovitusel Staabi- ja sidepataljoni poole (25.06.2010 kiri nr 7-7/100921/1003802).

jätta. Avaldaja kinnitusel kohaldab Kaitsevägi nimetatud sätet endiselt kaitseväelaste karistamiseks.

Kõnealusel juhul puudub vaidlus selles, kas distsiplinaarmäärustiku punkti 191 tuleks muuta või mitte, mistõttu ma ei pea vajalikuks korrata oma varasemalt esitatud sisulisi põhjendusi ning lähtun eeldusest, et kaitseminister peab endiselt vajalikuks kõnealuse sätte kehtetuks tunnistamist. Varasema seisukoha paikapidavusest annab aimu ka Riigikogu menetluses olev kaitseväeteenituse seaduse eelnõu, milles distsiplinaarmäärustiku punktiga 191 sarnanev sätte puudub.

13.08.2010 lõppvastuses nr 6-9/101137/1004814 ei teinud ma ettepanekut distsiplinaarmäärustiku punkti 191 kehtetuks tunnistamiseks, kuna pidasin võimalikuks olukorda, kus Kaitsevägi lähtub minu 25.06.2010 kirjas nr 7-7/100921/1003802 Staabi- ja sidepataljonile tehtud soovituselt põhiseadusvastane sätte kohaldamata jätta. Ma ei pidanud vajalikuks teha kaitseministrile ettepanekut distsiplinaarmäärustiku punkti 191 kehtetuks tunnistamiseks ka seetõttu, et uue kaitseväeteenituse seaduse eelnõuga oli ja on jätkuvalt kavas põhiseadusvastane olukord lahendada.

Arvestades seda, et Kaitsevägi ei ole pidanud võimalikuks minu soovitusel distsiplinaarmäärustiku punkti 191 kohaldamisel järgida; sätte kohaldamisel on mõju kaitseväelaste põhiõigustele ja –vabadustele intensiivne ning seda, et uue kaitseväeteenituse seaduse jõustumise kuupäevaks on kaitseväeteenituse seaduse rakendamise seaduse eelnõu § 1 järgi määratud 01.01.2013 (s.o rohkem kui poole aasta pärast), **teen Teile ettepaneku algatada distsiplinaarmäärustiku punkt 191 põhiseadusega kooskõlla viiv eelnõu.**

Palun Teil kuu aja jooksul käesoleva kirja saamisest arvates mulle teada anda, mida olete ette võtnud või kavatsete ette võtta minu ettepaneku täitmiseks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Lisa: Soovitus Staabi- ja sidepataljonile 25.06.2010 kiri nr 7-7/100921/1003802 (asutusesiseseks kasutamiseks)